

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆՅ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԷջ
ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ԶԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՏԹԷՆՍ ՍՐԿ. ԻՓՐԱՃԵԱՆԻ ԵՒ ՎԱՐԴԱՆ ՍՐԿ. ՊՈՒՐՃԷՔԵԱՆԻ

Երուսաղէմի մէջ բոլոր տօմերը կը կատարուին Հիմ Տոմարով: Ս. Վարդամանց տօմը Հիմզաբքի, 14 Փետրուարիմ էր: Այդ օրը տօմ է ազգային յիշատակութեամ Ս. Վարդամ Մամիկոնեանի եւ իր քաջ զօրավարներում, որոնք հիմզերոդ դարում մարտնչեցան ընդդէմ թշմամուռն, եւ պաշտպանեցին հայրենեաց հաւատըր եւ կրօնը, եւ իրենց մահատակութեամբ փրկեցին մեր ժողովուրդը, իրենց կարմիր արեամբ մերկելով Աւարայրի դաշտը:

Այս առիթով Ս. Յակոբեանց Ընծայարամի երկու շրջամաւարտ սարկաւազներ, Մատթէնս Սրկ. Իփրաբեան եւ Վարդամ Սրկ. Պուրճէքեան, յամձմ կ'առնեն ձեռնադրուիլ կուսակրօմ քահանայ:

Ս. Վարդամանց տօմի մախատօմակէմ ետք տեղի ունեցաւ « քահանայական կոչմամ » արարողութիւնը: Երկու ընծայեալները՝ առաջնորդութեամբ Լուսարարապետ Սրբազանիմ եւ գոյգ առնթերակայ վարդապետներու, ծնկաչոք առաջնորդութեամ խորամ, ուր Աջը առիմ ձեռնադրիչ Պատրիարք Սրբազան Հօր:

Աւանդական ծիսակատարութեան սահմանած մանրամասն հարցաբնութեամբ, Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հայրը վկայութիւն պահամջեց ամշեղ հաւատքի եւ քահանայութեան արժանաւորութեան համար: Այդ խորհրդաւոր պահում երկու երիտասարդ ընծայեալները կը մզովն Բրիստոմէական եկեղեցւոյ բոլոր հերետիկոսները եւ յամձմ կ'առնեն հետեւիլ ուղղափառ Հայրապետներում: Ապա միաբերամ կ'արտասանեն Հայաստանեայց եկեղեցւոյ « Հաւատոյ Համազանակը»:

Յուզիչ էր պահը Հիմզաբքի օր, երբ պատարագիչ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը, բազմած Ս. Յակոբեանց Աւագ խորամի բեմիմ, "շնորհօք Ս. Հոգւոյմ" կը կոչէ ընծայեալները որոնք ծմրադիր կը մօտեմայիմ մորիմ Ամենապատուութեամ: Ամոնք կը դառնայիմ ժողովուրդիմ եւ ի մշամ իրենց աշխարհէ հրաժարամ՝ կ'երգուէր « Աստուածայիմ եւ երկմաւոր շնորի » շարակամը: Ապա ձեռնադրիչ Սրբազան ձեռք կը դմէր մորընծայեալներում վրայ, իմչ որ ձեռնադրութեան գլխաւոր ծեսմ էր, Առաքելական շրջամէմ մեզի հասած:

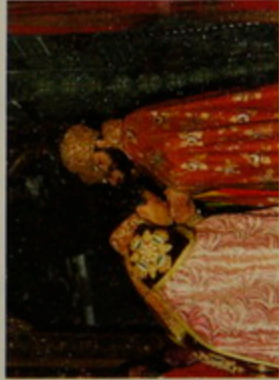
Պատրիարք Սրբազան Հայրը Բրիստոսի լուծը խորհրդամշող սարկաւագական ուրարը անցուց անոնց վզիմ, ի մշամ մբողջական մուխրումի եւ կամաւոր յամձմառութեամ:

Յաջորդաբար կը կարդացուէիմ, Առաքելական եւ Աւետարանչական ընթերցումներ, կ'արտասանուէր « Հաւատամբ » ը եւ պատարագը կը շարունակուէր միմչն « Ողջոյմ »:

Ձեռնադրութիւնը կը շարունակուէր, Ս. Միւռոնը կը փոխադրուէր Աւագ խորամ եւ ձեռնադրիչ Սրբազանը կ'օծէր մակատները, աջ ու ահեակ ձեռքերը մորընծամերում, եւ կը կոչէր գիրենց Տէր Աւետիս (Բարի լուր) եւ Տէր Բագրատ (Աստուծոյ ընծայ) ամուձմերով: Ապա իշխամութիւն կը տրուէր իրենց Ս. Պատարագ մատուցամելու եւ ամոնք կու տայիմ իրենց առաջիմ « օրիմութիւնը » ժողովուրդիմ:

Ձեռնադրիչ Սրբազանը կու տար իր քարոզ- խրատականը մորընծամերում եւ իր ողջոյմը կը ստամար անոնցմէ, համբուրելով իրենց մակատները եւ ձեռքերը: Ներկայ Եպիսկոպոսներմ ու վարդապետները կարգով կը մերձեմայիմ մորընծամերում եւ կը համբուրէիմ անոնց Աջը:

Նորիմ Ամենապատուութիւնը իր քաջալերական խօսքերում. մէջ յիշեցուց.--

Երկու մորթման արեղամերու ձեռնադրուբներն վեց պահերը.
 Տ. Աւետիս Աբղ. Իփրամեան եւ Տ. Բագրատ Աբղ. Պուրմէքեան
 Տօն Սրբոց Վարդանանց, 14 Փետր. 1991

Վեղարի տրւչութիւն մօր ձեռնադրեալ երկու արեղամերու.
Զախէն աջ՝ Տ. Աւետիս Աբղ. Իփրանեան, Ամեն. Ս. Պատրիարք, Լուսարարապետ
Գեր. Տ. Դաւիթ Եպս. Սահակեան, Տ. Բագրատ Աբղ. Պուրմէրեան
Տօմ Սրբոց Վարդամանաց, 14 Փետր. 1991

« Քաջութիւն եւ շնորհք կ'ուզէ Ռւխտ մը ընկէ կարենալու համար: Քաջութիւնը եթէ ամէն կու գայ, շնորհքը Աստուծով կու գայ: Եւ այսօր դուք երկուք՝ Տ. Աւետիս Քահանայ եւ Տ. Բագրատ Քահանայ, Ռւխտ մը կատարեցիք: Ռւխտ մը որ զուցէ շատ դժուար թուի մահաց: Ռւխտ մը սակայն որ ձեր մտքին եւ հոգիին աչքերը կ'ուզէ զէպի ազնուագոյն իտելուներ:

Իտելուներ որոնք պիտի պահանջեն ձեր ամբողջական մուրթուսը: Եւ այս ուխտը, այնքան խորունկ է, եւ այնքան բարձր եւ ազնուական, այնքան Աստուածային եւ Հոգեւոր, որ իր մէջ կը պարունակէ եւ կ'ընդգրկէ մարդկային կենցեղին ամբողջ կարիքները:

Այդ Ռւխտին էութեան մաս կը կազմէ հաւատարմութիւնը: Հաւատարիմ մնալ Աստուծոյ եւ Քրիստոսի Աւետարանին եւ Ռուսուցումներուն: Հաւա տարիմ մնալ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Ռուղափառ Դաւանութեան: Հաւատարիմ մնալ Առաքելական այս Սուրբ Աթոռին կարգերուն եւ կանոններուն:

Բացի Հաւատարմութեան գօտեպնդիչ գիտակցութենէն այս ուխտը կը պահանջէ, եւ դուք խոստացաք, ամձամձոռոյք պաշտել զԱստուած: Ամձամձոռոյք պաշտել զԱստուած ձեր ամձմական կենցեղին մէջ, ինչպէս մաւն կենցեղին մէջ Քրիստոսի ըմտամիքին, ամոռ խորհրդական Մարմինին՝ որ Սուրբ Եկեղեցին է: Պաշտել զԱստուած ամձամձոռոյք, որպէս զի ձեր խմամբին յամձուած բոլոր հոգիներուն կարենաք տանիլ միախառնութեան բալասամը, զամոռք ուսուցանելով, ամոռնք վարդապետելով եւ մամաւանդ զամոռք առաջնորդելով զէպի « վայրեր դալարի », իբրեւ Քրիստոսէ ձեր խմամբին յամձուած հոգիներուն:

Բայց ամենէն աւելի ծանր, դժուար լուծը այն է, որ դուք ուխտ ըրիք բարի օրինակ ըլլալ ուրիշներուն՝ խօսքով եւ գործով: Եւ մամաւանդ որ այս ուխտը, եւ ամկէ բխող այս բոլոր պահանջքները եւ խոստումները կը կատարէք, եւ պիտի կատարէք մէկ մպատակի համար: Որպէս զի Աստուծոյ Ամուրը փառաւորի, եւ ո՛չ որեւէ մէկ ուրիշ մպատակի համար:

Այսպիսի կեանք մը ապրելու ուխտը, քաջութիւնը, շնորհքը, ուրախութիւն կը սփռէ իր շուրջը: Այդ ուխտը առնելով, դուք կ'ուրախացնէք ամենէն առաջ ձեր ամմիջական ծնողքները, ձեր ըմտամիքը, ձեր քոյրերն ու եղբայրները, ազգականները, որոնք պիտի մային ձեզի իբրեւ շնորհալի հոգիներու, պատիւ բերող իրենց ամձին, իրենց ըմտամիքին, իրենց ազգին, որոնք օրհնութիւն պիտի մկատուին ուր որ կամչուին ծառայելու:

Այդ ուրախութիւնը պիտի տարածուի Սրբոց Յակօրեանց Միաբանութեան կենցեղին վրայ եւս, որովհետեւ այս Միաբանութիւնը մուրթական պարտականութիւնը ունի Սուրբ Երկրին մէջ, Սուրբ Երուսաղէմի մէջ, Սուրբ տեղերու մէջ պայծառ պահելու հոգեզմայլ պաշտամունքը հայկական, որպէս զի բոլոր այն Հայորդիները, Հայ ուխտաւորները որոնք պիտի գամ Սուրբ Երկիր ուխտով, կարենամ ձեր շնորհներով, ձեր խօսքով, ձեր կեանքի օրինակով, զգալ որ իրենց ուխտը ընդունական դարձաւ եւ զիրենք վերամորթեց: Այս ծանր պարտականութիւնը կայ, այս դժուարին պարտականութիւնը կայ: Որ սակայն՝ մոյն ծամանակ հոգեզմայլ պարտականութիւն է:

Այս Ռւխտը կը տարածէ իր ուրախութիւնը ընդհանուր Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ եւ մեր ազգին վրայ: Որովհետեւ մեր Եկեղեցւոյ հոգեւոր զիմուորներու բամակին վրայ այսօր կ'աւելնամ թէւէ միայն երկու, եւ դէռ եւս ամհատապէս ամբաւարար, եւ սակայն հոգիով ու համագումով զօրաւոր ամհատներ: Զիմուորեալ մեր Միաբանութեան հետ, մեր ամբողջ ազգը կը սպասէ որ Հայաստանեայց Եկեղեցին ծնի հոգեւոր զիմուորներ, որոնք կարողանան պաշտպանել իրենց հոգեւոր ծառանցութիւնը, իրենց հոգեւոր մշակոյթը եւ հաւատքը: Եւ Աստուած գիտէ՝ թէ որքան կարիքը ունինք, այսպիսի իմացական եւ հոգեւոր շնորհներով շնորհազարդուած հոգեւորականներու, զիմուորներու: Հոգեւոր եւ իմացական այս տեղումութեան օրինակը մեր մախահայրերն են տուած, ինչպէս այս Սուրբ Աթոռին մէջ սերունդէ սերունդ, մոյնպէս մեր ազգի պատմութեան մէջ:

Այսօր Վարդանանց Տօմ է: Վարդան էլ իր ընկերները, աշխարհակամներ, զինուորներ էլ գորավարներ, ուժեղ այդ հաւատքը, այդ հոգեւոր զէնքը, էլ յայտարարեցին որ իրենց պատերազմը մարմնակամ պատերազմ չէ, մարմնակամ գորութիւններու դէմ չէ, այլ հոգեւոր պատերազմ է: Եւ մեզի փոխանցեցին այն նշանաբանը որ մեր ազգը ապրեցուց դարէ դար, սերունդէ սերունդ: Եւ մեզի կտակեցին այդ հոգին, սերունդներու գիտակցութեան մէջ քանդակելով ամխորտակելի համոզումը, թէ՛ « Մահ իմացեալ ամմահութիւն է »: Այսօր դուք որոշեցիք մեռնիլ աշխարհիմ համար, մաքառիլ չարիմ սաղաքանքներուն դէմ, էլ այդու իսկ ապրիլ էլ կամզմիլ առողջ էլ առոյգ:

Պօղոս Առաքեալ իր Տիմօթէոս աշակերտիմ տուած իր յորդորիմ մէջ կը շեշտէ. - «Կրթեա՛ գամմ թո յաստուածպաշտութիւն: Մի՛ որ արհամարհիցէ զմանկութիւնդ»... Այլ՝ օրինակ եղիք այլոց թու խօսքովդ, թու կենցաղովդ, թու սիրովդ, թու հաւատքովդ, թու Սրբութեամբդ: Կրթե՛ ինքզինքդ: Մարգամքը էական է առողջ մնալու համար: Ֆիզիքական մարմինիմ համար, ֆիզիքական մարգամքը էական է:

Մարգիկները ինչպէ՛ս ամէմ ինչ կը գտնեն որպէս զի իրենց մարմինը ատակ դարձնեն, պատրաստ ու մարզուած պահեն այն մրցումիմ, այն ճիգիմ համար, որ իրենց իտէալն է: Աստուծոյ հոգեւոր պաշտօննայիմ իտէալը իր իմացական, հոգեւոր կեանքիմ առողջութիւնն է: Այստեղ էս մարգամքը անհրաժեշտ է: Ինչպէս ամէմօրեայ մարգամքը անհրաժեշտ է մարմնիմ համար: Ամէմօրեայ մարգամքը նոյնչափ անհրաժեշտ է Աստուածպաշտութեան համար: Անհրաժեշտ է իմացական բարձրացումիմ էլ հոգեւոր կրթութեան համար: Այս ուրախութիւնն է որ Աստուծոյ շնորհքով դուք պիտի բաշխէք բոլոր ամնց որոնք ձեզի հետ խօսքի պիտի մտտիմ: Պիտի սորվեցնէք, պիտի առաջնորդէք: Ամնց հետ պիտի աղօթէք:

Եւ միմչէլ իսկ ձեր ամուսին շնորհովը, կ'աղօթեմ որ արժանի դառնաք Աստուծոյ սպասուորութեան մէջ անելու: « Բարի լուր » անտելով՝ ամէմ վայրկեան, թու կեանքիդ մէջ Տ. Անտիս Քահանայ: Աստուծոյ պարգելը մկատուելով, ընդունուելով բոլոր ամնց կողմէ որոնց հետ յարաբերութեան մէջ պիտի մտնես, Տ. Բագրատ Քահանայ: Եւ արդարեւ « Բագրատ » կը նշանակէ Աստուծոյ ընծան, Աստուծոյ պարգելը:

Աղօթեցիմք որ Ս. Հոգիմ ձեզ այլակերպէ, որպէս զի ըլլաք «Բարի լուրը անտող», « Աստուծոյ պարգելը ընծայաբերող », էլ կարողանաք ամձամբոյք, առանց տկարամալու, առանց մտահոգութիւններէմ ընկնուելու, մայիլ այն բարձունքիմ, այն իտէալիմ, որուն այսօր դուք զձեզ ընծայաբերեցիք, ձեր հոգիով, ձեր զգացումներով, ձեր միտքով, էլ ձեր ներքին գորութիւններով: Եւ երկուքդ միասին դառնալով զինուորներ՝ բանակիմ մէջ Սրբոց Յակօբեանց զինուորեալ Միաբանութեան, յուսալից կը դարձնէք մեզ էլ ուրախութիւն կը պատճառէք:

Կ'աղօթեմք որ ըլլաք օրինակ այլոց, շնորհներով զիմեալ, որպէս զի « ոչ որ արհամարհէ ձեր մանկութիւնը »: Այդ մանկութիւնը տարիքը չէ: Այդ արհամարհանքը տարիքիմ հանդէպ չէ: Պօղոս Առաքեալիմ թելադրանքն է որ դուք ձեր հոգիի գորութեամբ, ձեր իմաստութեամբ, ձեր կեանքով, ձեր խօսքով էլ շնորհալի կենցաղով կարենաք միշտ բարձր մնալ, որպէս զի տարիքոտ եղողներն իսկ վեր մայիմ ձեզի, էլ ըսեն. « Աստուծոյ օրհնութիւնն են ասոնք »:

Աստուած ձեզի օգնական թող լինի միշտ: Ամէն: »

Պատարագը կը շարունակուէր միմչէլ « Հայր Մեր »: Կը կատարուէր Հայրապետական մաղթանք, Ն. Ս. Օծութիւն Տ. Տ. Վազգէմ Ա. Կաթողիկոսի տօնիմ առիթով, մախագահութեամբ Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Դաւիթ Եպս. Սահակեանի:

Ս. Պատարագի աւարտիմ նորընծաները կը կանգմին գոյգ գրակալներու առջեւ, էլ

լուելեյամ կը քաղեն Աւետարանները: Հաւատացեալներ երկիւղածութեամբ կը մերձեմամ մորթմծամներում եւ կը համբուրեն ամնմց Աջը:

Երեկոյեան ժամերգութեմէն ետք, դարձեալ Պատրիարք Սրբազան Հայրը բարձրացաւ խորամ ուր երկու Արեղաները փիլոնով եւ գղակը ի գլուխ մերկայացան Նորիմ Ամեմապատուութեամ, առաջմորդութեամբ խարտաւիլակ Լուսարարապետ Սրբազան Հօր՝ Գերշ. Տ. Դաւիթ Եպս. Սահակեամի: Կարմ աղօթքմերէ ետք Պատրիարք Հայրը գոյգ Արեղաներում զգեցուց վեղարմները՝ խորհրդամիշ իրեմց Արեղայութեամ:

Երեկոյեան Վամուց սեղանատամ մէջ ըմթրիք կը տրուի Միաբանութեամ, ի պատիւ մորթմծամներում: Խօսք կ'առնեն Պր. Ամդրամիկ Զէյթունեամ, յամում ուսուցիչներում, մորթմծամներում ամունով՝ Աւետիս Արեղայ, Լուսարարապետ Սրբազանը յամում - Միաբանութեամ: Ամեմ. Սրբազան Պատրիարք Հօր քաջալերիչ եւ խրատակամ խօսքով « Գոհութեամ Աղօթքը » արտասանուեցաւ »:

Այժմ մորթմծամները կ'ամցմեն իրեմց քառասմօրեայ պատրաստութեամ շրջամը Ս. Հրեշտակապետաց Վամքիմ մէջ, առաջմորդութեամբ իրեմց ուսուցչիմ եւ վարժիչիմ՝ Հոգշ. Տ. Գուսամ Վրդ. Ալմամեամի:

ՀՈԳՇ. Տ. ԱԻԵՏԻՍ ԱԲԴ. ԻՓՐԱՃԵԱՆ,
աւագամի ամունով Մատթնոս: Եմած է 10 Դեկտ. 1966իմ Լիբանան, Պէյրութ: Իր սկզբնակամ կրթութիւնը ստացած է Ամթիլիասի Մարտիկեամ Ազգայիմ Վարժարանը: Ապա, 1979իմ կ'աշակերտի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ՝ դարեւանքիմ միմչեւ 1982: 1981ի Մայիս ամսում դպիր կը ձեռնադրուի ձեռամբ՝ Գերշ. Տ. Տաթեւ Արքեպս. Սարգիսեամի: 1982-1985 կ'աշխատի իբրեւ ելեկտրագործ: 1985իմ Երուսաղէմ գալով՝ իր ուսումը կը շարունակէ Ժառանգաւորաց Վարժարանի եւ Ընծայարանի յարկէմ մերս: 1987 Յունուար 6իմ, Սուրբ Ստեփանոսի Տօմիմ, Սարկաւագ կը ձեռնադրուի ձեռամբ՝ օրում Լուսարարապետ Գարեգիմ Արքեպս Գագանեամի (Այժմ Պատրիարք Կ. Պոլսոյ): Իր սարկաւագութեամ չորս տարիմերում ուսմամ ըմթացքիմ զուգըմթաց, վարած է Մատակարարութեամ պաշտօնը իբրեւ Տեսուչ Մատակարար:

ՀՈԳՇ. Տ. ԲԱԳՐԱՏ ԱԲԴ. ՊՈՒՐՃԷՔԵԱՆ,
աւագամի ամունով Վարդան, ծնած է Պէյրութ՝ 1970իմ: Նախնակամ ուսումը ստացած է ճիպէլլի « Թռչնոց Բոյմ »ի ազգայիմ վարժարանը: 1981իմ Երուսաղէմ գալով՝ աշակերտած է Ժառանգաւորաց Վարժարանիմ, որում ըմթացքը աւարտելէմ ետք, 1987 Յունուար 6, Ս. Ստեփանոսի տօմիմ, ձեռնադրում է Աւագ Սարկաւագ, ձեռամբ օրում Լուսարարապետ (եւ այժմ Թրքահայոց Պատրիարք) Տ. Գարեգիմ Արքեպս. Գագանեամի: Այմուհետեւ հետեւած է Ընծայարանի դասըմթացքմերում: Իր մախասիրած միւթերմ եմ կրօնագիտութիւմ եւ գրակամութիւմ: